

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előzetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a.) intézendők. Bérmentetlen levelek el nem fogadottnak.

Rendkívüli előfizetés

„FÜGGETLEN LAPOK“

következő folyamára.

Február—martius 2 óra . . . 3 ft. 40 kr.
 Február—aprilis 1/4 évre . . . 5 „ — „
 Február—június 5 óra . . . 8 „ 40 „

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

EGYHÁZI ÜGYEK.

A szervezkedés ügye.

Mi tulajdonkép a katolikus autonómia szervezése?

E kérdésre alig lehet szabatosabban felelni, mint hogy ez a vallásfelekezeti jogok gyakorlásának képviselét alapjani rendezése.

A felekezeti jogok meghatározása tisztán törvényes, a képviselét helyes szabályozása tisztán politikai kérdés.

Ilyennek nyilvánítottuk mi eleitől fogva a kérdést, melynek a hitelvekkel semmi köze, sőt azokat nem is érinti, a mit érint, azok az isteni institúciók körén kívül igen is emberi alkotások természetével bírnak.

Ily szempontból tartottuk mi eleinte mindjárt szükségesnek a kérdések nyílt és élénk megvitatását, azon hitben, hogy már az értekezletek megelőzőleg némi tájékozódásokat nyújthatunk, és megóvhatjuk a munkálatot némi tévesztésektől s azon bizonyos terhetől, mely ezen alakban rá nehezedik.

Azonban egyenesen és határozottan mondaték nekünk, hogy ez a pressió szándéklatának vétetvén, csak káros befolyással lehet és szükségkép árthat az ügynek.

E nézet oly oldalról jött, hogy mi nem kétkelhetünk s engednünk kelle az ügy érdekében, és pedig annál inkább, mert biztosítánk, hogy a munkálat az 1848-ki nézetek mögött semmiben sem marad hátra s mi a kezdeményezés teljes érdemét illetően szerettük hagyni azok kezében, kik iránt a gyanakodást megszügyenülve, a bizalmat és ragaszkodást megerősödvé óhajtottuk látni.

Ma számba-beráva korábbi hallgatásunk bűnét, abban keressük bocsánatot, hogy tekintettel magunktartása után annál öszintébben is határozottabban nyuljunk a kérdés taglalásához.

Fel kelle tennünk, hogy a mely szervezet összeállításában a hatalom sulya a főpapságra fektetettik, ott a megszabandó

jogkör nem leend mértéken túl szorítva. Mert ha már az összeállítás biztosítja a túlsúlyt a főpapságnak, mire a jogkör szerte- len megszorítása? de lássuk a részleteket:

Az erdélyi tervezet praecise állítja fel és viszi át az elvet, t. i. a rendelkezési jog mindenben a gyűlésé —

a végrehajtás a választmányé, de ez teljesen emanatiója a gyűlésnek és csak megbízásból tehet mindent, minden felelősséggel ennek tartozik, a választmányt tehát egészen a közgyűlés választja s bizza meg.

Ellenben a püspöki munkálatban a 64-ik és 68-ik §-us d) pontja alatt fordul elő bizottmány, de egyikről mondatik, hogy a püspök nevezi ki, a másokról csak általában, hogy kineveztetik. Az ily bizottmány elméletileg sem emanatiója a gyűlésnek, mert nem általa választatik.

A jogkört véve elemzés alá, ez kettőre van főleg kiterjesztve. Egyik a tanügy, másik az alapítványok.

A tanügyre nézve a püspöki munkálat ezt mondja:

„Az öt megillető körben az elemi tanügy körül intézkedik, kivéve a hittani oktatást és vallásgyakorlatot.“

Az alapítványokra ezt mondja a püspöki munkálat:

„Ellenőrzí és nyilvántartja az egyház-megyei (a társas káptalanok által kezelt) kegyes alapítványokat.“

Az erdélyi tervezet e két főpontra ekkép intézkedik:

A tanügyre nézve „a tan és nevelési rendszert megállapítja, valamint a nevelés- ügy körül szükséges változásokat és javításokat elhatározza.“

„Az iskolai egyházi és alapítványi vagy a közgyűlés rendelkezése alá tartozik, e körül, valamint az iskola és nevelés ügyét érdeklő minden elvileges és lényeges intézkedések csak a közgyűlés jóváhagyásával történhetnek.“

„Az alapvagyony szerzéséről, eladásáról, átváltoztatásáról vagy megterheléséről vég- érvényesen csak a közgyűlés, még pedig a szavazatok két harmadával határoz.“

Itt van tehát a két tervezet közti különbség.

Es midőn mi az elemzések e pontjához jutottunk, s azon szellemre gondolunk, mi az ügyek ily rendezésében szól, megdöbbenünk a veszély és felelősség előtt, mely ebből az egyháza háru.

Lehet-e, gondolhat-e ma már valaki a vallásfelelősség és viszonyosság korszakában arra, hogy a tan- és nevelési rendszer közvetlen megállapításából kizárja az atyákat?

Igy akarunk-e erős felekezeti tanintézeteket fenntartani?

Hiszi-e a püspöki kar, hogy kath. iskolák ma fennállhassanak a felvilágosodás és szabad verseny korszakában az atyák befolyásán kívül?

A másik kérdés, mely az egyház érdekeit még komolyabban fenyegeti, az alapítványok tulajdon kérdése.

Az erdélyi tervezet törvényből kiindulva nem érinti a tulajdon mivoltát, az a kath. státus egyetemé, s mint ilyet veszi s a teljes rendelkezési jogot annak kezébe teszi le, kit az joggal megillet t. i. a katolikus egész és teljes közönséget.

Nálunk a törvény ép oly világos, az 1848-ki püspöki-kar minden alkalommal tiltakozik minden eszme ellen, mely a tulajdon- jog e fogalmát gyengitné, mélyen felfogva a veszélyt, mely mai időben a tulajdonjog minden szűkebb felfogásában rejlik.

Ha valami napjainkban veszélyes, az az alapítványok körüli tulajdonjog iránt támasztott minden kétely és kérdés.

Ez időben, midőn a pápa római birtokait az összes kath. világ birtokának nyilváníttja, s csak a kath. hatalmak anyagi erejével tarthatja meg — hol a naponta torlódo áramlások ellen, melyek nem a más vallás- suak köréből, de saját hitfeleink elidegened- dett táborából nehezedik reánk, ez áramlá- sok ellen csak a tulajdon solidaritása az egyedül mentő szer.

Es hogy épen a püspöki kar hozza kérdé- sébe a tulajdonjogot, s kizárva annak köz-össégből az alapságot és a világiakat, azoknak csak ellenőrzí állást adjon, hagyván a tulajdon jogot a főpapságnak, ez nekünk oly megfoghatlan, hogy mi érezve e cselekmény horderejét s felelőségét, nem hi- hetjük soha, bármit állítson Lonkay, hogy e munkálat a püspöki kar nézeteit foglalná magában, vagy annak állapotásai lehetnének.

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

A megerrendszeréről.

V.

Fejtegetéseink fonalán térjünk kissé az elmélet terére, hogy a helyzet anomáliáit közelebbről megtekinthessük:

Felelős kormányunk van. Miben áll a felelősség valósága?

A törvényhozásban, nem. Mert a kormány törvényeket nem hoz, csak kezdemé- nyezhet. Az országgyűlés azt elfogadja vagy módosítja. E téren a lehető minoritás is nem sujtathja a kormányt csak oly kérdések- ben, hol fontos okoknál fogva fennállhatása

függ a törvény akkinti elfogadásáról, a mint a kormánytól indítványozva volt.

De a felelősségnek értelme csak a végrehajtásnál kezdődik s ebben a felelősség az állam leglényegesebb garantája.

A miniszter felelősség tehát a végrehaj- tásban nyer értelmet és érvényt.

Amde a mi rendszerünkben nem a kormány hajt végre, hanem a hatóságok előbb elfogadták a rendelkezést s meghagyták annak végrehajtását, vagy félre tették a ren- deletet és megtagadták a teljesítést.

Mindkét rendszer lehet jó különváltva, de egyesítve értelemnélküli anomalia.

A kormány a végrehajtás felelős orga- numa, de azon közegekre, melyek a végrehaj- tást tényleg kezelik, annak semmi befolyása, azzal a kormány nem rendelkezik. Ez incompatibilitás, azaz fából vaskarika.

Vegyük más oldalról a megyéket. A megye vezetí s kezelí a végrehajtást, de a megye nem felelős, még formáit sem bírnók felállítani, miként lehetne a közgyűlés vég- zeményeieit felelős.

S ez azon pontig ártatlan dolog volna a mulasztás, míg a végrehajtás magát a megyét érintí csak, de ez alig képzelhető tárgy, a legtöbb az összes állam érdekeit érintí s ha a megye nem hajtja végre, az egész állam szenved.

Nemesak a kapcsolati viszonyból folyó szükségesség, de az új viszonyok követel- ménye az, hogy a végrehajtás sulypontja ezennel a megyéktől helyeztessék át a fele- lős kormányra.

Igen, de ha a felelős kormány a megyék végrehajtási önállí joga mellett semminemű befolyása nincs a végrehajtás tényező eszközeire, mind a jog, mind a fele- lősség csak illuszió.

A felelősség kötelességgel tartozó rendel- kezzék a végrehajtó hivatalnokokkal.

Ez a megerrendszer mellett máskép van.

E nézetek fonalán tán csak világossá lesz előttünk azon szükségesség, hogy meg- hagyatván a megyéknél a végrehajtás keze- lése, a felelős kormány legálább a megyei végrehajtás vezetése s ellenőrzése kö- rül nyomadókos befolyást kell engedni és ennyiben legalább az anomáliát elhári- tani.

Ez máskép nem történhetik, mint ha a hatóságokban — megye és városokban — a kormányt képviselő közeg van, melynek a végrehajtók kijelölésére s ellenőrzésére nyomadókos befolyása van.

Ezek a főispánok. kiknek jogait és kö- telességeit szabatosan körül kell írni.

Ha a felelős kormányrendszer mellétt

tükre áramlik. Mest csak annyit mondunk, ha a Föld lakóira nézve a Nap hétszer kisebbnek tűnik föl, mint a minőnek az Mercurról látszik, s ha e föl- lület Neptunon ezerszerre kisebb, mig e bolygón is határtalanul sokkal nagyobb, mint bármily bolygó, álló csillag vagy akár mi néven nevezendő égi test. Hanem helyeztük gondolatban Napunkat a csillagok mellé, ha mindjárt hozzánk legköze- lebb eső mellé; ama távolságban a mostanában vakító fényű Nap csak fényes pont gyanánt tűn- nék föl, mely a csillagos Ég boltozatján figyel- münket kikerüli.

Eme összehasonlítások által ugyebár kíváncsi lettél tisztelt olvasónk, s kérdezed: ugyan mily távol lehet tőlünk a Nap?

Nem gondolunk azon módszerekkel, melyek által sikerült a Napnak távolságát meghatározni, csak röviden mondjuk, hogy a Nap tőlünk 20 1/2 millió mértföldnyire vagyon. *) Jelen századunk- ban, hol az államadóságot oly roppant összegek- ké növekedtek a leggyeszertűbb olvasó sem borzad össze a milliók halatára, de azért még ninesen fogalmunk ama roppant távolságról, ha a 20 1/2 millió mértföldet egyszerűen odavetjük: de igen csodálkozunk, ha egyszerű elosztás folytán meg- tudjuk, hogy oly gőzmozdony, mely óránként öt mértföldet halad, ha ma elindul a földről s éjjel- nappal halad a Nap felé, oda csak 471 1/2 év múlva ér el.

Hogy másrészt fogalmunk legyen a Nap va- lóli nagyságáról, megmondjuk, hogy átmérője ka- rülből 112 ezer (pontosabban 112-06-ezer) na- gyobb, mint a föld átmérője, tehát egyenlő 192,600 mértfölddel. Emo roppant nagyságot csak ugy le-

*) Pontosabban a Nap középtávola a Földtől 20.632.000 fld. mértföld. Legnagyobb távola július 2-án 21.030.000 mf.; legkisebb január 1-én 20.334.000 mf. Ujabb vizsgálatok ezen távolságokat némiképp módosítá- ták, de ezeket mi még nem vettük tekintetbe.

TÁRCZA.

Mutatványok a „Közhasznú könyvtár“-ból.

A csillagos ég.

II. ELSŐ KÖNYV.

A NAP.

Valamennyi csillag közt melyek a végtelen Világ-űrben tűndökölnek, reánk földi lakosokra nézve legérdekesebb a Nap.

A Nap, legálább látszólag, a legnagyobb és legfényesebb égi test, egyszersmind középpontja ama rendszernek, melyhez földünk tartozik; ezen rendszerben a Nap a fény, hő, szóval az élet for- rása. Ezen forrásból meritenek szakadatlanul a fejlődő természetek földünkön ép úgy, mint ama égi testek, melyek Földünkkel hasonlólag a Nap- rendszerhez tartoznak, de a nélkül, hogy e forrás kimerülne.

Végre a Nap a szónak teljes értelmében közös szülője az égi testek azon családjának, melyek ha- talmas vonzásának következtében körülötté kerin- genek. Igen távol korszakban, midőn Naprendszer- ről még csak egyetlen égi testből állott, annak mai középpontjából, a Napból, attól egyes részek gyűrűalakú köd-tömegek gyanánt elváltak s a ter- mészetes törvénye szerint a Nap körül keringtek; a gyors keringés folytán a gyűrű megszakadt, de forgását folytatván közel gömbalakot vett föl, ily- uton keletkezett: Jupiter, Saturnus, Mars, a Föld, Venus stb., melyek mindannyian a Napnak gyer- mekei.

Mondtuk már, mily szerepet játszik a Nap azon csoportban, melynek természetes középpontja,

később látni fogjuk, mily szerep jutott neki a Vi- lág-egyetemben, a hol őt azon tömörök csillag közt találandjuk, melyek a Tej-utat képezik. Előbb azonban jellemző tulajdonságaival kell megismer- kednünk, ilyenek: nagysága, fölléte, tengelyfor- gása stb.; elő fogjuk adni ezen tüneményeket, me- lyekből tulajdonságaira következtethetünk, ter- mészetani alkatának legvalószínűbb mozzanatait, a mint azokat ügyes és lángelméjű csillagászok észrevételeiből egybeállíthatjuk.

I. Szabad szemmel a fényes Napba nem tekinthetünk!

„... világit, ... de szemünk bele nem tekinthet.“

mondja Berzsényi. De ezen nem is lehet csodálkoz- nunk, ha meggondoljuk, hogy a Nap fénye nyolcz száz ezerszer föllümulja a teljes hold fényét és a legfényesebb csillag huszonegy milliószorta gyen- gébb világosságban tűnik föl, mint Napunk. Hogy tehát alakját megismerhessük, fel kell használni azon alkalmakat, a midőn szemünk és ama fényes csillag közé tellegek vagy inkább sűrűbb ködök helyezkednek. Mert a távcsövek használata sokkal több kárt okozhatna nekünk, mint a midőn szabad szemmel akarnók azt vizsgálni, ha csak a szemlé- lő el nem mulasztja a szeműveg alá sötét színt vagy épen fekete üveget helyezni. Ugyanis a távcsövek üvegei, vagy mint azok tudományos nevükön ismer- tetesek, a lencsék azon sajátsággal bírnak, hogy egy pontban tekintélyes mennyiségű fény- s hő- sugarat egyesítenek (mint azt a tisztelt olvasók gyer- mekkorukban az ugnevezett égő, de helyesebben, égető üvegekben tapasztalhatták, hogy a szemet azonnal megsemmisítenék. *)

*) A hó hatálya oly nagy a távcsövek gyújtójában, hogy mindig nagyszámú szines üveget kell kéznél tartani a Nap vizsgálásakor, mert a hó azokat rövid idő alatt szétrepesztí.

Első futólagos tekintetre a Nap azonnal ugy tűnik föl, mint kőridoma lap. Pontos eszközök se- gélyével képesek vagyunk meggyőződni arról, hogy körrajza csakugyan ily alakú. De mivel semmi kétség sincsen a fölött, hogy a Nap tengelye körül forog s e szerint nekünk mindig más és más föl- lületmutat, bátran következtethetjük, hogy alakja teljes gömb.

Reggel, midőn a Nap felkel, vagy este mielőtt lenyugszik, kivált ha a légkör kevésbé ködös, a Napnak idomát szabad szemmel is láthatjuk: de sokkal nagyobbak tűnik fel, E csalódságnak okát később fogjuk megfeyteni.

Eltekintve a Nap látszólagos nagyságának változásától, a tisztelt olvasó bizonyára észrevette azt, hogy a Nap az év különböző szakai szerint is, hol nagyobbak, hol kisebbnek látszik. Télen ugyanis nálunk, a Föld északi felén, a nap vala- mienkével nagyobbak tűnik fel, mint nyáron. Ez sajátságosnak tetszik, hanem természetes.

Ugyanazon tárgy nagynak látszik, ha közelről nézzük, kisebbnek, ha tőlünk messze esik. Később lesz alkalmunk megmutatni a tisztelt olvasónak, hogy mi nyáron távolabb esünk a Naptól, mint té- len; ja tehát a tisztelt olvasó addig nem törődik ezen ellenmondással, már is be fogja látni, miért tetszik nekünk télen a Nap nagyobbak, mint nyáron.

Érdekes összehasonlítást látunk a Nap látszó- lagos nagyságaiban, a mint az az egyes bolygókról tekintve fölltűnik.

Mercurusról, valamennyi bolygó közt legkö- zelebb esik a Naphoz, az legnagyobbak látszik, mig ellenben Neptunról legkisebbnek. A Napnak világitó fölléte az első bolygóba nézve 6670 szer- te nagyobb, mint az utóbbira nézve, mely, mint tudjuk Naprendszerünk legtávolabb bolygója. Midőn majd a bolygók természetani alkatát tanulmányozzuk, a fény- és hő mennyiséget, mely a Naptól föllé-

utott ösvényen rban vannak hi- tni? — oly sötét bevégzett tény- minden katholi- r is — ha jó ka- szabad óhajta- gos képviselője m hisztük, mert és a kath. ügy — (Rel. 1865. I.

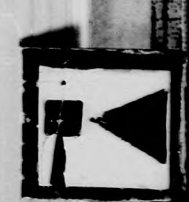
k második omnak remekül ostitative nem a a comitiva a ki-jegzői teen- sítéscért megér- k harmadik k képezik. Coe- mepek kevesbi- Lonkay ur azt Ephes. V. 3. — rójának, midőn ki hozzá szól- zenkedik, csak- piszkos e da- Aranyos szerint a méregtől oly rny — és fény-

inket és csakis kat — illető n, ószintén és yakról és hall- z akarattal el- gynevezett jó e szedegessük nkéből, hanem amaraknak?

kesztő: Á L Y .

Adva	Tartva
85.50	86. —
117. —	117.50
98. —	98.50
91. —	91.50
88.75	80.25
94.25	94.75
80. —	80.50
81.60	82. —
94. —	95. —
99.30	99.40
115.90	119.25
47.30	47.35
5.70	5.71
9.51	9.52
1.75	1.76
117.25	117.50

számszám-utólok hazudni óv. Sz. á ajánlja fényképészeti műtermét a t. cz. közönség becses ügyelmébe.

okvetlen szükséges a hatóságok élén a kormányban egy képviselője, ennek mind abban, hogy a tisztek megválasztásában, mind eljárásuk körül bizonyos mérvű hatalmának kell lenni.

Ebből egyáltalán nem következik, hogy a főispán magát a megye fölé emelhesse, vagy a megyei határozatok körén kívül helyezhesse, hanem következik az, hogy a főispánnak kell a végrehajtást vezetni s azt szigorúan ellenőrizni.

De a ki a végrehajtást vezeti és ellenőrzi, annak azon hatalommal fel kell ruházva lenni, hogy a tisztviselői karral a megyei végzemények értelmében rendelkezék, a hanyagságok, mulasztások, kihágások ellenében a fegyelmet fenntartva mindig a közgyűlés intézkedési jogának épsége mellett.

De a kormány ezen közege, ily hatalommal felruházva lenne az összes adminisztratív vezetője és ellenőre a nélkül, hogy maga valamit végrehajtsa.

Ily főispánság nem lehet méltóság, annak hivatalnak kell lenni s mint ilyen, a megye első hivatalnok, mely a kormányt a végrehajtásban képviseli, nem lehet a törvényhozás tagja.

E rendszerben tehát t. i. a felelős kormány mellett, nem maradhat a főispánság méltóság régi értelemben, nincs semmi helye, mint olyanak az országgyűlésen.

Ezen elvet mi, mint a változott helyzetből folyó természetes következtetést, származtattuk le, s így állítjuk fel a kölcsönös cserét:

A megyék főispánai helyett adassék a megyéknek képviseltetés a felsőházban egy követ által.

Ellenben a főispánok adassék a megyékben a szabályozott kijelölési jogban, és fegyelmi hatalomban a végrehajtó tisztviselők felett nyomadó befolyás a megyékben.

Ez által a felelős kormány erősödik a megyékben, de a megyék viszont tetemes befolyást nyernek a kormány alakítására a törvényhozásban.

Mindenesetre fennálló intézményeink ily átalakítása s annak hordereje megérdemli, hogy komoly eszmecsere és megvitatás tárgyává tétessék.

Alapszabály-tervezet

az erdélyi püspökség régi római katolikus Statut törvényes önkormányzati joga gyakorlására nézve.

I. SZAKASZ.

Általános határozmányok.

1. §. Az erdélyi püspökség régi római katolikus Statut jogait az öt törvényesen megillető autonómia folytán, önállólag és függetlenül intézi

- a) a közgyűlésben,
- b) az igazgató választmányban.

II. SZAKASZ.

A közgyűlés alakulása és szervezése.

2. §. A közgyűlés vegyes alakul az egyházi és világi rendből; tagjai:

I. az egyházi rendből:

- a) az erdélyi püspök, ki egyszersmind a közgyűlés rendes elnöke,
- b) a székesegyházi káptalan 10 rendes tagja,

szünk képesek fölfogni, ha megmondjuk azt, hogy a Hold, mely földünk körülbelül a föld átmérőjénél 30-szorta nagyobb távolságban kering a körül, pályafutásában még akkor sem akadályoztatott, ha a Föld a Napnak, mint türes gömbnek középebe helyeztetnék, mert arra nézve, hogy a Hold a Napot ábrázoló gömb felületéhez érjen, szükséges volna, hogy az a Földtől annak még 26-szoros átmérőjének távolságával tovább essék. Miként azt a t. olvasók az ábrából láthatják, mely a legpontosabb arányokat föltünteti.

Ennyit a Nap távolságáról. Akarja-e tisztelt olvasó tudni a Nap föllülettét és tőrfogatát? Számok itt hiába szólnak, mert azok roppant nagyságuknál fogva előttünk megfoghatatlanok, mily nagy szám az, mely a Nap föllülettét kifejezhesse, már onnan is képzeltető, ha megmondjuk, hogy a Nap föllülete. 12,557 szer nagyobb, mint földünk föllülete. A tőrfogata pedig földünk tőrfogatát 1,400,000 foglalja magában. *)

A rago népszerű csillagászatának negyedik kötetében eme roppant számok könnyebb felfogása miatt következő példát hoz föl: „Egyik tanár tanítványainak megfoghatóvá akarta tenni a föllület nagyságát, hasonlítva azt a Napéhoz, középnagyságú buzszemeket vett elő, megtöltött vele egy mértékét, a mely egy litre-t **) föllülettében: ebben 10,000 buzszem foglaltatott. Ő tehát 140 litre buzát vón, azt egy halomba öntette, egyik kezében egy buzszemet tartott, a halomra mutatott s mondá: „Ine, ez a föld, a Nap tőrfogata.” Eme összehasonlítás meglepte a hallgatókat s pedig annál inkább, mert a számok 1 s 1,400,000, a

*) Számokban Napunk föllülete = 6,416,000,000,000 négyzetkilométer; tőrfogata = 1,530,000,000,000,000 köb kilométer.

**) 1 litre = 1.62 köbláb.

- e) tizenhat kerületi esperes, akadályoztatásuk esetében, vagy ha már más minőségben a közgyűlés tagjai lennének, az illető kerületi jegyző,
- d) a k. fehérvári püspöki lyceum hittani karának négy rendes tanára,
- e) az erdélyi püspöki megyében szerzetes házakat bíró rendek tartományi főnökei, kik akadályoztatásuk esetében a rendek valamely tagja által helyettesíthetők magukat.
- f) a n. szebeni árva- és minden erdélyi róm. kath. növeldék. u. m. a kolozsvári, k. fehérvári, udvarhelyi, cs. somlyói, m. vásárhelyi és kantai növeldék igazgatói,
- g) a lelkeséggel foglalkozó papság 25 képviselője.

II. a világi rendből:

- h) az erdélyi püspöki megyéhez tartozó róm. katolikus főtisztok, úgymint: főispánok, főkirálybírák, főkapitányok és a sz. kir. városok polgármesterei,
- i) a 16 esperes-kerületből 38 világi képviselő,
- k) a nagyobb községek, valamint általában azon egyházi községek képviselői, melyek kegyuri joggal bírnak; ilyen képviselő lesz 47,

III. egyházi vagy világi minőségre való tekintet nélkül:

- l) a több plebániában kegyuri jogot gyakorló kir. kincstár egy képviselője.
 - m) a magán kegyurak, ha kimutatják azt, hogy a kegyurasággal járó egész kötelezettséget teljesítik és ennek folytán a kegyurak sorába közgyűlési határozat folytán felvették,
 - n) a kolozsvári, n. szebeni, k. fehérvári, udvarhelyi, és cs. somlyói főgymnasiumok igazgatói,
 - o) ugyanazon főgymnasiumok mindenikéből a tanári kar két-két képviselője,
 - p) a m. vásárhelyi, brassói, kantai, erzsébetvárosi és szamosújvári algyimnasiumok mindenikéből a tanári kar egy-egy képviselője, végre
 - q) az igazgató választmány tagjai, ha nem volnának már a nélkül is a közgyűlés rendes tagjai.
3. §. Az előbbeni §. g. pontja alatt említett 26 papi képviselő a 16 esperes-kerület között a plebániák száma szerint következő arányban oszlik fel: a székesegyházi, a bányavidéki, a szeben-fogarasi, az erzsébetvárosi, a hunyadi, a kiküllői és az aranyos-tordai esperes kerületek papsága egyenként egy, — a barcaság sepsi-miklósvári, az a. csiki, f. csiki, gyergyói, kézdi-orbai, kolos-dobokai, marosi és a szolnoki esperes-kerületek papsága egyenként két, — végre az udvarhelyi esperes kerület papsága három képviselőt küldjék. *)

*) A jelenleg fennálló szerkezet szerint minden esperes kerület papsága — a lelkesek számára való tekintet nélkül — egy papi képviselő által van képviselve; — miután azonban a képviselés ezen módja az esperes kerületek különböző kiterjedése miatt aránytalan és igazságtalan, — a jelen tervezetben a kerületi papság képviselőinek az egyes kerületekre felosztásánál a plebániák száma vétett alapul, úgy, hogy a 10 vagy kevesebb plebániával bíró kerületek papsága egy, 10—20 plebániát számláló kerületek papsága két, végre a 20 vagy ennél több plebániát számláló kerületek papsága három képviselőt küldjön a közgyűlésre.

Ezen elv szerint:

A székesegyházi esp. kerül. esik 10 pléb. u. 1 k.	Bányavidéki	Barcaság-Sepsi-Miklósvári	Szeben-Fogarasi	A. Csiki-Kászoni	F. Csiki	Erzsébetvárosi	Gyergyói	Hunyadi
10	10	13	10	13	15	7	11	10

mely arányban a Föld a Napoz áll koránsem voltak képesek előbb a tanítványokat csodálkozással eltöltödni.

Földünk csak egyik tagja a bolygók azon családjának, melyek a Nap, mint középpont körül keringenek; természetesen volna, ha mi Napunkat ezen családtól többi tagjaival is összehasonlítanánk. Később azonban, midőn ezen égi testek mindegyikével különösebben foglalkozunk, majd még teszünk ily összehasonlításokat, ez izben elég lesz megemlékeznünk, hogy Napunk hatszázszorta nagyobb tőrfogattal bír, mint mind ama bolygók holdaikkal együtt, melyek Naprendszerünkhez tartoznak.

A tudomány szolgáltatára föltalált eszközei s a mennyiség-tan segítségével kétségtelen bizottsággal az égi testek súlyát is képes kimutatni. Ha a tudomány eme eredményeit elbevetjük, azt találjuk, hogy a Nap tömege 355,000-er mulja fölül a föld tömegét, míg tőrfogata 1,400,000-szer nagyobb amánál. E körülményből láthatjuk, hogy a Nap anyaga négyeszer esekélyebb sűrűséggel bír, mint földünké, azaz, hogy a Nap anyagából készült akkora gömb mint a Föld csak negyedrésnyi súlyal fog bírni, mint a mit földünk nyome. Ha a Nap súlyát kilogrammokban *) akarnók kifejezni, azaz roppant számot kapnók.

2096 000 000 000 000 000 000 000 000.
Ez oly szám, melynek hallatára az ész többé nem gondolkozhatik, de a képzélet is megsebzad. — De igaz is, a Nap tömege oly roppant, hogy Naprendszerünk egyéb testei együtt véve 750-szer kisebb súlyal bírnak, mint maga a Nap; pedig mint látni fogjuk, a bolygók közt is bámulatos tömegekkel fogunk találkozni.

*) 1 kilogramm = 2 vámfont.

4. §. A 2-ik §. i. pontja alatt említett 38 világi képviselő az esperes-kerületek között oly arányban oszlik fel, hogy a külön képvisellettel bíró községek (2. §. k. pont) leszámításával, a fennmaradó hívek száma után körülbelül 3000 lélekre esik egy képviselő, ennélfogva

- a) a székesegyházi kerület küld egy világi képviselőt,
- b) a bányavidéki kettőt,
- c) a barcaság-, sepsi-miklósvári kettőt,
- d) a szeben-fogarasi egyet,
- e) az a. csiki-kászoni kettőt,
- f) a f. csiki hármat,
- g) az erzsébetvárosi egyet,
- h) a gyergyói hármat,
- i) a hunyadi egyet,
- k) a kézdi-orbai hatot,
- l) a kolos-dobokai kettőt,
- m) a kiküllői kettőt,
- n) a marosi hármat,
- o) a szolnoki hármat,
- p) az aranyos-tordai egyet, végre
- q) az udvarhelyi ötöt.

5. §. A 2-ik §. k. pontja alatt említett 47 képviselő a nagyobb községek és a jelenleg kegyuri jogot gyakorló egyházi községek között következőleg oszlik fel:

a) Baróth községe küld egy képviselőt,	1.
b) Brassó	2.
c) Nagy-Szeben sz. k. város	1.
d) Kozmás, N. Kászón, Csik-Szentgyörgy, Csik Szentimre, Cs. Szentkirály, Cs. Szentmárton, Cs. Szentsimon és Cs. Tusnád (a. csiki, kászoni esperes kerületi községek) egyenként egy képviselőt — együtt	8.
e) Csicsó, Delne, N. Boldogasszony, Cs. Rákos, Cs. Somlyó, Cs. Szentdomokos és Cs. Szentmiklós (f. csiki esperes-kerületi községek) egyenként egy képviselőt — együtt	7.
f) Erzsébetváros sz. k. város, Örmény és latin szertartású két községe — miután mindkét községnek ugyanazon kegyura van — együtt küld	1.
g) Ditró, Szárhegy, Gy. Ujfalu és Gy. Szentmiklós községek (az utóbbi az örmény szert. község) egyenként egy képviselőt, (Alfalu és Gy. Szentmiklós latin szert. község — gyergyói esperes-kerületi községek — egyenként két képviselőt — együtt	8.
h) Altorja, Gelence, Lemhény, Polyan és K. Szentlélek, kézdi-orbai esperes-kerületi községek, egyenként egy képviselőt — együtt	5.
i) Kolozsvár sz. kir. város	3.
k) Jobbágytelke, Hodos és M. Vásárhely, marosi esperes-kerületi községek, egyenként egy — együtt	3.
l) Szamosújvár sz. kir. város örmény szertartású községe	1.
m) Kadicsfalva, Lövéte, Oláhfalva (szentgyeházas), Oláhfalva (kápolnás), Szentlélek, Udvarhely és Zetelaka, udvarhelyi espereskerületi községek, egyenként egy — együtt	7.
összesen:	47.

képviselőt. — Mindenik anyaegyházhoz, hozzáértve az oda tartozó leányegyházakat is, melyek az anyaegyházal együtt lesznek ugyanazon képviselő által képviselve. *)

„ Kézdi-Orbai	17	2
„ Kolozs-Dobokai	15	2
„ Küküllői	10	1
„ Marosi	18	2
„ Szolnoki	15	2
„ Torda-Aranyosi	10	1
„ Udvarhelyi	27	3

És így a 16 esp. kerül. papságra 211 „ 26 „

*) A jelenleg fennálló szerkezet szerint a világi képviselők mondhatni csak az esperes kerületek száma szerint van megállapítva, úgy, hogy mindenik esperes kerület — a hozzá tartozó hívek számára való tekintet nélkül — küld a közgyűlésre két képviselőt, — ezenkívül az 5000 léleknél többet számláló községek is küldenek egy-egy képviselőt; — ha már most tekintetbe vesszük a lelkek számát, kitűnik hogy

a) a Székesegyh. esp. kerületben van	4359	lélek.
b) „ Bányavidéki	6226	„
c) „ Barcaság-Sepsi-Miklósvári	14535	„
d) „ Szeben-Fogarasi esp.	7685	„
e) „ az A. Csiki-Kászoni	29720	„
f) „ a F. Csiki	23789	„
g) „ az Erzsébetvárosi	3581	„
h) „ a Gyergyói	31688	„
i) „ Hunyadi	4413	„
k) „ Kézdi-Orbai	36458	„
l) „ Kolozs-Dobokai	16942	„
m) „ Küküllői	6242	„
n) „ Marosi	16272	„
o) „ B. Szolnok	12209	„
p) „ Torda-Aranyosi	4460	„
q) „ az Udvarhelyi	32493	„

Együtt a 16 esp. kerületben 260072 „ ezen lélekszám szerint jelenleg mintegy 7000 lélek után esik egy képviselő, de a felosztási arány oly igazságtalan, hogy a mig némely esperes kerületből 5 vagy 4 ezer lélek után két képviselő jelenik meg, akkor a 20 vagy 30 ezeret számláló esperes kerületek is csak két képviselőt küldhetnek; ezen aránytalanságon akart a jelen tervezet segíteni,

Levelezések.

Somogyból, 1863. febr. 4.

Ismét Somogyból! — mondja magában egy kis utógondolattal az igénytelen levelek t. ol. vasója.

Nem törődöm vele, gondoljon és mondjon kiki amit akar, ez szabadságában áll, csak el ne ítéljen, hogy el ne ítéltessek, — és azt ne vegye rossz néven, hogy azért mégis néha-néha igénybe fogom venni olvasói türelmét, ha a szerkesztő ur megengedi.

Azt már mult levelemben kifejeztem, mi indított-e levelek írására; még csak azt akarom előzőleg kijelenteni, hogy mindenkor a legjobb szándékkal fogja vezérelni tollamat. Ha nem jutna is dalra azon meggyőződés, hogy szeretett egyházunk és minden igaz kath. hívének helyzete és állapota csak úgy változhat jobbra, fölvirágzásra és üdve csak úgy érhetnek el, ha a fegyelmi szabályok a kor kívánalmához idomíttatnának és helyes, józan egyházreformok hozatnának be, — mondom — ha mindezt nem tudnók is kivívni, azért én fejemet a falba ugyan senki kedvéért sem verném, hanem maradnék az, ami vagyok s mint az isteni egyháznak most is bü gyermeke és szolgálja, akkor is mélyen hódolnék a fennálló törvényeknek. Addig azonban, míg e reformok létesítésének derengő reményesillaga egészen el nem hagy, én is — amint tudok — együtt akarok küzdeni lelkes hitfeleimmel és paptársaimmal e szent cél elérésére. És azt hiszem, hogy meggyőződés, az embernek mindig szabad nyíltan kifejeznie a nem rossz szándékából teszi ezt, — mitől lsten őrizzen mindnyájunkat! — még ha magában helytelen volna is, emiatt valakit jogosa a csak megőrizni sem lehet. Azért ki az őszinteséget szereti, azt feltalálhatja leveleimben; mert magyar embernek ami szívén, az a száján is, — mivel „egyházunk és vallásunk érdeke felül áll minden földi tekintetekben s őszinteséget parancsol.“ (Függ. Lapok.)

Épen ez okból, mivel t. i. a nyíltságot, őszinteséget szeretem, akarok szerkesztőségnek utóbbi levelemből *) alatt kapcsolt soraira válaszolni. Annak örültünk, hogy nem csupán a mi véleményünk a mult alkalommal kifejezett; de roszult esett utána azt olvasnunk, miszerint „a szerkesztőség égető reformkérdések részletes megvitatását oly állandóan nem teheti; a politikai napi kérdések vévén munkásságának javát igénybe.“ — Elhisszük, hogy sokat bajlódik a szerkesztőség a politikával, kell is ezt tennie, hogy az olvasóknak abban is tájékozást nyújtson; de azt már még sem tudjuk helyeselni, hogy épen munkásságának javát arra szenteli, a mit úgy is elég lap megcsepele, a mivel ugyanis boldog boldogtalan egyiránt foglalkozik.

Hiszen a Függ. Lapoknak nem politika a főcélja s ha őszinte akar lenni szerkesztőség, önmaga is elismeri, hogy programjában a mást ígért. És ha még őszintébb akar lenni, akkor azt is befogja vallani: a szerkesztőségnek most is a régi a főcélja, csak hogy a küzdelem igazi megkezdését mégis jobb szeretné másra bízni, a reformkérdések részletes megvitatásának csak kritikuss nézője óhajtana inkább lenni. Igaz, hogy ez kényelmesebb helyzet volna Önére nézve, mert kezdeni nehéz, sőt vakmerőség, ha a győzelem bizonytalan. De elég-e csak kitűzni a zászlót? — elég-e csak hadat izenni? — Nem-

midőn a képviselők száma szaporítását indítványozza, és egyuttal elfogadtatni javálja azon elvet, hogy minden olyan község, mely a kegyuri jogot és terhet teljes mértékben hordozza, a közgyűlésen közvetlen képviselési joggal bírjon; ezáltal azon községek buzgalma nemileg jutalmazni és másokat hasonló buzgalomra ösztönözni akarván.

A javaslat ezen elvekből indulva ki, a képviselőket két osztályra osztja, egyikbe sorozza a kegyuri jogot gyakorló, és egynehány más nagyobb jelentőségű községek képviselőit, a másikba az esperes kerületek képviselőit — természetesen az esperes kerületekhez csak azon községeket számítva, melyek nincsenek már közvetlenül képviselve, a képviselők számának beosztásánál mindkét osztályban azon elv fogadtatott el, hogy mindenik esperes kerület vagy közvetlen képvisellettű község, legalább egy képviselőt küldjön, ha azonban a lélek szám 3000-n felül menne, körülbelül minden 3000 lélek után essék egy képviselő.

Ezen elvek szerint esik a: Esp. ker. községi képv. képv.

a) Székesegyh. esp. ker. 4359 lél. ut. 1	1
b) Bányavidéki „ 6226 „ 2	2
c) Barcaság-Sepsi-Miklósvári „ 14535 „	2
d) Szeben-fogarasi esperes kerületre a közvetlen képvisellettű bíró Baróth és Brassó községek leszámítása után fennmaradó 6445 „ 2	2
e) Ditró „ 31688 „	2
f) Baróth közvetl. képvisellettű községre 2070 „ 1	1
g) Brassó „ 6020 „ 2	2

d) Szeben-fogarasi esperes kerületre — a közvetlen képvisellettű Szeben sz. kir. város leszámítása után fennmaradó 3003 „ 1

N. Szeben közv. képvisellettű községre 4677 „ 1

e) A Csiki-Kászoni esperes kerületre a Kozmás, N. képvisellettű bíró Kozmás, N.

hanem a ki ke előre; a ki vez is el a csatater katonáiba, akk attól, qui in c.

Szerkesztő

litja: ami fő és dön a k a th o l denkorra n lapjában. Ezt gádnunk; de m den elvbarátját

— Szerkesztős for m szükse ha elfoglaltság akkor szólhat féljen, hogy s z e k e r é t emelni.

Különböző központban, az nagy világ öss hat, jobban táj mi, kik oly ig világtól és sov roz olvasási vá rint nekünk vá ladjunk, mit te már csak a t erőnkből véde delmeiben a ve rompók közé,

Az egyhá munk a s s á d ésekre, mely Az által fog la az egyházi ügy kai lapunk va tesen foglalko Függ. Lapok t ő r e f o r m k

mint maga r g ó nagy r igen drágá egyetemes zis habozva följi Azért csak bá „Ki kell Hadd le

A Hon o meg, melyhez Ez J ó k

intézett „N y

Kászón, Szt.-O Imre, Szt.-Kirá Szt.Simon és T leszámításáva Kozmás közv ségre N.-Kászón Szt.-György Szt.-Imre Szt.-Király Szt.-Márton Szt.-Simon Tusnád

f) F.-Csik rültre a köz lettel bíró Cs Boldogasszon Somlyó, Szt Szt.-Miklós lmitásával fer Csicsó közv. Delne

N.-Boldogass Cs.-Rákos Cs.-Somló Cs.-Szt.Domo Cs.-Szt.Mikló

Szt.-Gy. Erzsé res kerületre bíró Erzsébe leszámításáv közv. képvis. Erzsébetváros latin és örm két községre

h) Gyerg rültre a köz bíró Alfalu, Gy.-Ujfalu é lős községek fennmaradó Alfalu közv Ditró

Szárhegy „ Gy.-Ujfalu „ Gy.-Sz.-Mikl

*) Egyet e is fogunk az reformok kértünk most mi megoldandónak mely reform t ne készletett korszakúké előbb sikerrel égett kérdése től fogunk az

hanem a ki kezébe ragadja a zászlót, menjen is előre; a ki vezért hadat izen, legalább készítse is el a csatateret, adjon vezé lyszót, azután bízzék katonáiba, akkor nyugodtan várhatja a diadalt is a től, qui in erementum dat.

Szerkesztőségem említett jegyzetében azt állítja: ami fő és nélkülözhetlen, már megtette, midőn a katolikus ügyet egyszer — mindenkorra nyílt kérdéssé mondotta ki lapjában. Ezt elismeréssel fogadtuk, kelle is megadunk; de megállapodhat-e itt az, a kire minden elvárásának figyelme fordítva van, akitől mi mindent várunk, akibe mi bízhatatlanul bízunk? Szerkesztőségem kimondta az egyház reform szükségét, közölte hát tervét is velünk; ha elfogadta nagy, legalább adja vázlatban, akkor szólhatunk csak mi vidékiek hozzá s ne féljen, hogy a katolikus érdekek szekerét nem fogjuk segíteni a sárból kiemelni.

Különbözik is szerkesztőségem, mint a ki a központban, az ország szívében lakik, és kinek a nagy világ összes lapiradalma rendelkezésére állhat, jobban tájékozhatja magát e tekintetben, mint mi, kik oly igen el vagyunk szigetelve az egész világtól és sovány társzánk szerény tartalma határozat olvasási vágyunk fölött is. Ön hivatása szerinti nekünk vidékieknek irányt adni: merre haladjunk, mit tegyünk? — a mi hivatásunk pedig már csak a kijelölt ösvényen haladni, minden erőnkkel védeni a szent ügyet és támogatni küzdelmeiben a vezért. Igen, lépjen először Ön a sorompók közé, majd leszünk mi secundánsai!

Az egyházreformokra fordítsa szerkesztőségem munkásságát, a politikai napi kérdésekre, melyekből úgy is soha ki nem fogyunk. Az által foglaltja is a többiekkel különbözni, ha az egyházi ügyekre nagyobb súlyt fektet. Politikai lapunk van elég, de egyházi ügyekkel tettelesen foglalkozó még nincs. Legyen tehát ez a Függő Lapok és ne kessék szerkesztősége az egyetemes reform kérdésekre részletezésével, mert — mint maga mondá egyik számban — életbevágó vagy reformoknál minden percz igen drága. Még csaknem egy évünk van az egyetemes zsinatig, de ha annak ismét felét csupán habozva töltjük el, akkor sikerre ne is számítunk. Azért csak bátran előre:

„Ki kell göngyölni azt a zászlót, Hadd lengjen nyíltan, szabadon! sat. —y.*)

LAPSZEMLE.

A Hon utolsó számában oly tárgyat pendített meg, melyhez nem szólunk lehetetlen.

Ez Jókai Mórnak bellügyminiszterünkhez intézett „Nyílt levele“ azon nyomorult, ügye

Kászony, Sz. György, Szent-Imre, Sz. Király, Sz. Márton, Sz. Simon és Tusnád községek leszámitásával fennmaradó	7214	„	2	„
Kozmás közv. képvisel. községe	2013	„	1	„
N.-Kászony	3076	„	1	„
Szt. György	4468	„	1	„
Szt. Imre	2250	„	1	„
Szt. Király	2861	„	1	„
Szt. Márton	2307	„	1	„
Szt. Simon	2607	„	1	„
Tusnád	2924	„	1	„

f) F.-Csiki esperes kerületre a közvetlen képviselői kerületi Csicsó, Delne, N.-Boldogasszony, Rákos, Cs.-Somlyó, Szt. Domokos és Szt. Miklós községek leszámitásával fennmaradó	11466	„	3	„
Csicsó közv. képvis. k.	1845	„	1	„
Delne	1350	„	1	„
N.-Boldogasszony	4503	„	1	„
Cs.-Rákos	4047	„	1	„
Cs.-Somlyó	3842	„	1	„
Cs.-Szt. Domokos	2225	„	1	„
Cs.-Szt. Miklós	3511	„	1	„

g) Erzsébetvárosi esperes kerületre a közv. képviselői Erzsébetváros község leszámitásával fennmaradó közv. képvis. k.	2399	„	1	„
Erzsébetváros sz. kir. város latin és örmény szertartású két községre	1182	„	1	„

h) Gyergyói esperes kerületre a közv. képviselői Alfalu, Ditró, Szárhegy, Gy.-Ujfalu és Gy.-Szt. Miklós községek leszámitásával fennmaradó	8988	„	3	„
Alfalu közv. képvis. k.	5112	„	1	„
Ditró	4843	„	1	„
Szárhegy	3000	„	1	„
Gy.-Ujfalu	2615	„	1	„
Gy.-Szt. Miklós latin szertart.	6276	„	2	„

*) Egyetértünk t. levelezőnk nézetével, és igyekeznünk is fogunk az elmozdithetetlenül szükséges egyházi ügyek reformok kérdéseinek kuleszt kezünkbe venni: de előtünk most minden lehető egyházi reform alapfeltétele áll megvalósulandónak: a k a t h. a u t o n o m i a. Ennekül, bármi reform törekvés, h i u k o z k z a t t a s a z ü g y e k. Vajna ne kérelmetnek az autonomia megoldása, hogy így a többi községek elintézése is a szent ügy érdekében minél előbb sikerre lenne vezethető. Féltünk lehet, hogy ha az égető kérdéseket nem igyekeznünk megoldani mi, maguktól fognak azok megoldódn.

fogyott embertársaink nevében, kik mint hazánk egykori hős katonái az éhhalásnak ma oly képét tüntetik elő, minőről csak azoknak lehet fogalma, kik saját szemükkel látták, mert e képet maga Jókai sem merte halványan is esetelni.

Kötelességünknek tartjuk e tárgyat azért is felemlíteni, mert találkozhattunk még is, ki ezen „Nyílt levelet“ miniszterhez intézve egyébbnek tarthatná, mint a mi valóságban.

Mi napok óta tanui vagyunk a reggeltől estig tartó ostromnak, mely Jókai lakát körül fogja, de naponként végig kelle haladnunk a nyomorult sereg sorain, s mindazok, kik esetleg ezen ügyefogyottakat mint constatat egykori honvédek látta, az illetősséll vallja be, hogy a létező nyomor ily mértékéről soha sem álmodott.

Jóra való ember, ki ezt látta, nem bocsáthatná meg magának a hallgatást, s a legkevesebb mit tehet az, hogy nyilvános tanuságot téve arról, mit látott, egyestse sürgető könyörgéséit Jókai val a minél hamarábbi segítségért.

Jókai a nyomor feletti megilletődésben — és ezt, kik magunk is tanni voltunk e látványok felfogjuk, — még magát az elvet is félre teszi, mi azonban azt hisszük e jószándéku mellőzés árt a dolognak kétkép:

Egyszer mert épen mint honvédeknek van joguk a Felsőge által adományozott s a nemzet által gyarapított alapelvi segélyhez s mint ember s honvéd kettős joggal követelheti a gyors intervenciót, a z i n s é g v é g s ö s t a d i u m a n .

Másik, mert gyöngédtelenül érintheti a bellügyminiszter lovagias és hazafi érzületét e mentő passus. Arra soha a bellügyminiszter senkinek sem jogot sem okot nem adott, hogy felőle feltehesse, miszerint előtte az ember tekintetét alá szállítsa a honvéd minőség.

Am beszéljen rólok s azon korról gr. Neipperg saját felfogása szerint, jóra való magyar emberek soha eszébe nem juthat egy nemzet cselekményei végett betudás alá venni épen a honvédet, ki a rámerít kötelességet a legdicsebben töltötte be ama szerencsétlen korszakban.

Mi is, a forradalom hátrózott ellenei, közdötünk teljes tehetségünkkel annak elhárításáért nemzetünk, de besodortatva, nemzetünk kiszértik Világosság kötelességünk szerint, mert osztzoni a nemzet sorsában ép ugy kötelesség, mint elkövetni mindent, mig lehet, hogy a nemzet megóvassék a szerencsétlenségétől.

S ha mi nem tartjuk s nem tarthatjuk magunkat bűnösöknek, sőt nem is tartottuk isten világ előtt soha azért, mibe bennünket a hatalmunkon kívül álló kényszerítés sodort, mikép lehetne a honvédeknek inspectálni valamit, kik csak parancsot teljesítettek.

Végül pedig ő Felsőge emelkedett cselekményében utját vágta minden subsumptiv felfogásnak minden irányban.

Gy.-Sz. Miklós örm.	854	„	1	„
i) Hunyadi esperes kerületre	4413	„	1	„
k) Kézdi-Orbai esperes kerületre a közv. képviselői bíró Altörja, Gelencze, Lemhény, Polyan és Szt.-Lélek községek leszámitása után fennmaradó	19910	„	6	„
Altörja közv. képvis. k.	3494	„	1	„
Gelencze	3390	„	1	„
Lemhény	3595	„	1	„
Polyán	2550	„	1	„
Szentlélek	3519	„	1	„
Kolozs-Dobokai esperes kerületre a közv. képviselői bíró Kolozsvár sz. kir. város leszámitásával fennmaradó	6841	„	2	„
Kolozsvár sz. kir. városra	10101	„	3	„
m) Küküllői esperes kerületre	6242	„	2	„
n) Marosi esperes kerületre a közvetlen képviselői bíró Jobbágytelke, Hodos és M.-Vásárhely községek leszámitásával fennmaradó	10198	„	3	„
Jobbágytelke közv. képvis. k.	962	„	1	„
Hodos	1190	„	1	„
M.-Vásárhely	3922	„	1	„
o) B.-Szolnoki esperes kerületre a közv. képviselői bíró Sz.-Ujvár örmény szertart. község leszámitásával fennmaradó	9534	„	3	„
Sz.-Ujvár örm. szertart. községre	2675	„	1	„
p) Torda-Aranyos esperes kerületre	4460	„	1	„
q) Udvarhelyi esperes kerületre a közvetlen képviselői bíró Kadicsfalva, Lövéte, Oláhfalva (két község), Sz.-Lélek, Udvarhely és Zetelaka községek leszámitásával fennmaradó	16846	„	5	„
Kadicsfalva közv. képvis. k.	946	„	1	„
Lövéte	2531	„	1	„
Oláhfalva (kápolnás)	2132	„	1	„
Oláhfalva (szentegyház.)	1551	„	1	„
Szentlélek	1829	„	1	„
Udvarhely	2839	„	1	„
Zetelaka	3819	„	1	„
együtt	260072	„	38	47

képviselő, az az harmincznyolcz esperes kerületi és negyvenhét községi képviselő.

Van még egy sajnálatos tárgy, melyet el nem hallgathatunk s erre indokunk van.

Bizonyos eljárás ellenében érezni kell a sajtó kezelőinek a közbeszólás solidaritásának kötelezettségét

Mi föltesszük Jókai ról, hogy elkerülte figyelmét gr. J. M. azon meggondolatlan pazarlása, melyet Ormódi Bertalan büntetését 140 frtot neki kiízetett, különben fájni kellett volna lelkének, hogy azon összeg, melylyel 520—30 nyomorban sínló honvédnek percznyi inségét enyhitheti, az ily módon pazaroltatik el. Gróf J. M. mint különöz eléggé ismert s a tetten csak a helytelen pazarlást lehet sajnálni, de hogy tettének magyarázatában oly menthetlen indokolással áll elő, jele, hogy a Hon sem olvassa, mely elég kérlelhetlenül mondotta ki kárhóztatását Ormódi gorombaságai felett, noha sok időt töltött Angliában, látszik fogalma sincs arról, mi az esküdtszék, s végkép ha Ormódi bűnének következeit el akarja bárítani, oly cselekményt vesz védelme alá, melyet a közzvélemény itt előbb elítelt, mint az esküdtszék.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

Nagyvárad város képviselő testelitte a közlekedési miniszterium által kibocsájtott és a közmunka ügyre vonatkozó utasításait vette tárgyalás alá, ebben következőleg járván el:

Olvastattott főszámvéző Hajdu Ferencnek a m. k. közmunka és közlekedési miniszterium decz. 31-ről 8709. sz. a. a közmunka tárgyában kiadott utasításának mikénti foganatbavétele iránt f. évi 148 sz. a. elnöki meghagyás folytán benyújtott véleményes jelentése.

Örömmel üdvözli a város közönsége a felolvasott miniszteriális intézményben, a közmunka és közmunka váltásg tekintetében tett lépéseket, — részint mert ezen intézmény által biztosított lát befektetve arra nézve, hogy a közmunka kérdése minél előbb alkotmányos törvényhozás útján fog rendeztetni, — részint mert a m. kir. közlekedési miniszterium áthatva törvényes állásából folyó kötelesség érzetétől, addig is, mig a törvényhozás figyelmét e tárgyra kiterjeszhetné, intézkedéseit visszavizsi azon alpra, a melyet számára a kérdést illetőleg ezelőt 20 évvel az 1848-diki törvényhozás kijelölt, de a mely törvényezikelyt érvényt csak most nyer, a közbeneső huzamos idő átellenében a kérdés tekintetében az alkotmányos törvényhozás által nem ismert rendszabály volt hivatva önkényt gyakorolni.

De örömmel üdvözli végre azért, mert a közmunka feletti intézkedés jogát ismét azon kezébe helyezi le, a melyeket az régi törvényeink értelmében is megilletett s megnyitja az utat az egyes törvényhatóságok számára, hogy saját utai felett, saját erejével ön haszna és előnyére saját maga rendelkezessék.

S ennél fogva, bár ha a miniszteri intézmény szabályainak lézágait még mindig rendszabályok SS ai töltik be, a bizató remény által ösztönözve, hogy azok helyét nem sokára a törvényhozás cikelye foglalja el, a felolvasott intézmény végrehajtásán következőket állapít meg:

1. Minthogy a miniszteri utasítás 6-ik és 18 ik pontjának második része a még hátralékban levő közmunka szolgálmanyokat az eddigi eljárás szerint teljesítendőnek, a be nem folyt közmunka váltásági összegeket lehető erélylyel behajtvja, s az országos építési alpra befizetni rendeli: utasítatik e városi kapitányi hivatal, hogy az 1867. és 1866-diki közmunka szolgálmanyok teljesítésére, — a mennyiben azok a közös párt erődítéséhez engedélyezve nem lettek — az illető hátrányosokat szorítván, azokat az illető államközög rendelkezése alá bocsássa, — hasonlóan utasítatik a város pénztári hivatala, hogy a még kint levő közmunka váltásg-beli hátrányokat beszedvén, azonnal az országos építési pénzalapba szállítsa.

2. Miután 1868 dik évre a városi közmunka a a kötelezettek összeírása már befejezett tény s az eszközölt összeírás alkalmával egyszersmind a készpénzbeli megváltás is szorgalmaztatott, az azt ajánlók szintén feljegyezettek, ekként a közmunka s közmunka váltásg összeírás feletti intézkedés szükségé többé nem forog, s annál fogva a város kész összeírásra támaszkodva megbízatik főszámvéző Hajdu Ferenc, hogy az utasítás 7-dik pontja által kijelölt (C) és H) kimutatásokat haldéktalanul elkészítvén, azokat felterjesztés végett — figyelve az idézett pontban megszabott határidőre — mutassa be.

3. Az utasítás 2-dik pontjából folyólag, a közmunka váltásg 1868. évre az elmúlt évi közmunka váltásg mennyisége, azaz egy gyalog napszámért 35 kr, egyfogatu napszámért 1 frt, kétfogatu napszámért 1 frt 80 krban állapittatik meg.

4. Az utasítás 7-dik pontjában érdekelt — a közmunka váltásg és egyéb pénzjövédelmekről s kiadásokról szóló költségvetés, valamint a közmunka felosztása tervezetének elkészítésével főszámvéző Hajdu Ferenc és városi mérnök Hickmann Károly bizatnak meg, az előbbi munkálát keresztülvitelle főszámvéző Hajdu Ferenc, az utóbbi pedig Hickmann Károly mérnök tisztében állván; — ugy mindazáltal, miként tekintve a közmunkálát rokon természetű s ugy befegyését, figyelmetnek nevezettek, hogy eljárásaikat egyetértve s összhangozván vezessék s annak eredményét a 2-dik pont alattival egy időben mutassák be.

5. A behajthatlanná vált váltásg vagy teljesíthetlen közmunka elengedése feletti első bíróságul a városi beltanács, első felelbitelti bíróságul pedig a város képviselő testelitte jellettik ki.

6. A mennyiben a miniszteri utasítás a közmunkát, avagy annak váltásgát az országos utakra rendeli fordittatni s az 1862-dik évi 17,700 sz. helytartótanácsi rendszabály azon részére nézve, hol az országút és államutak között különbség állított fel — semmi intézkedést nem lát, önként

értetik, hogy az államutak fenntartása jövőre a kormány gondjait képezendi, s ennélfogva tekintve, hogy Nagyvárad város határában ily államutak léteznek, ezen államutak a város kezelésé alá kiveteknek tünnek ki, s ez okon azoknak fenntartása körüli intézkedésre a város sem kötelezhető nem lévén, sem arra joggal nem bírván, önként merül fel szükcsége annak, hogy az államutak meghatározassanak.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD.

Franciaország. A francia sajtótörvény a párisi kamarában a kormány által kívánt uton halad. Miután a döntő 1. cikkely, mely az engedélyezést megszünteti, elfogadattott, a többi már magától megy. Így elfogadta a kamara mult szombati ülésében 199 szavattal 35 ellenében a sajtótörvény 10. cikkelyét, mely a sajtót a fenytő rendőrségnek helyezi alá, noha Thiers, Picard és Jules Favre az esküdtszékkel mellett szólltak.

Ha Napoleon kormánya ugy bizhatik az országban, mint számolhat a kamarára, akkor teljesen nyugodt lehet. A népben azonban egy kis aggasztó izgatottság mutatkozik, melyet a kissé szabadabbá lett sajtó nemokára fokozni fog.

A békebiztosításoknak daczára Franciaország folyvást készül, hogy egy netaláni háboru esetére helyt állhasson. A törvényhozó testület f. hó 8-án tartott ülésében a kormány egy törvényjavaslatot terjesztet elő, melyben az 1868-ki katonatartozók százezer emberben állapittott meg.

A francia vidéki lapok a hadügyminiszternek egy feb. 4-én kelt körövényét teszik közzé, mely a hatóság főnököket fölszóllítja, hogy azonnal megkezdjék azon emberek összeírását, kik a mozgó testőrsereget képezni hivatvák. Az összeírás febr. 16-án és 23-án fog végbemenni. A körövény azt jegyzi meg, hogy egyedül csak az emberek beajstromozása czélozotatik annélkül, hogy mostan besorozásuk történnék. De a sicség, melylyel az új katonai törvény után az összeírás foganatosittatik, arra enged következtetnünk, hogy a besorozás is nem sokára bekövetkeztetik.

Olaszország. A lapok nem rég azt jelentették, hogy a francia foglalási csapat száma jelentékenyen leszállittatott, és hogy a még Civita-Vecchiában maradt csapatotörök húsvét felé vissza fog vonatni. Mint azonban Rómából értesültünk, a dolog egészen másképp áll. A francia csapat egy egész hadosztályból, mely Faillly tábornok vezérletére volt bízva, és azonkívül egy huszár svadronból meg egy tüzeri osztályból állott.

A Faillly és Bataille tábornokok közt előfordult meghasonlás mindkettőnek visszahívását idézte elő, sőt az utóbbi disponibilitásba is helyeztetett. Egyidejűleg azon csapatosztályok, melyek a hadosztály taktikai egységéhez nem tartoztak, t. i. az említett huszársvadron és tüzeri osztály visszazsállittattak Franciaországba. A csapat teljes számu mar ad és pedig „division d'occupation“ nevezet alatt. Parancsnoka a jeles Dumont tábornok lesz.

Az egyházi állam határain, hallomás szerint, már megint összegyűllnek a Garibaldianus szabad csapatok és talán nem sokára befognak rotani a pápai területre. Egyébiránt nem kell nagyon tartani tőlük, mert a pápai hadsereg napról-napra szaporodik.

Napoleon császár a pápai hadsereg fegyverminiszterét, tábornokait és magasabb rangu tisztait, kik az utolsó hadjáratban magukat leginkább kitüntették, a francia becsületlegi rendjével díszítette föl. Mint mondják, porosz decoratiók is ki fognak osztatni. Hasonlót akartak tenni Bécsben is, de a birodalmi kancellár azt megakadályozta.

Rómában nagyon foglalkoznak a Mgr. de Witten által megürlt miniszteri szék leendő betöltésével. A szentatya ugy látszik még nem határozott semmit. Mgr. Negroni, uditor di rota, gyöngye egészsége miatt mint mondják nem akarja elfogadni a tárczát.

Nyílt levelezés e lapok érdekében.

(Vége.)

De nem fogjuk ezt tenni! Mi — papok — vagyunk hivatva arra, hogy higdigdan, kellő figyelemmel és képességgel szóljunk ama tárgyakról, melyek legközelebből minket érdekelnek. Hogy Lonkay ur is hozzászóljon ezekhez — nem difficultájuk, csak hogy ne olyan sine me de me-féle monopoliummal, hanem a jó akarat és képesség mellett, kellő tekintettel a „cuique suum“ -ra is.

Lonkay ur kifakadásait a kath. ügy iránti lelkesültsége által indokoltaknak nem tarthatjuk.

„Argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina“ II. ad Timoth. IV. 2.

Ha a kath. ügy iránti lelkesültség indította a szólásra, miért nem lengi át szavait a keresztény szeretet szelleme?

Neki megy egy kath. papnak, és azt „önfeledtetnek, hányakodó, mindenből kikopott, a botrányok terére is oda lépni kész, hivatásszerű munka-kerülőknek“ — stb. nevezi. Hol itt a patientia?

Ráfogásait, — a helyett, hogy azoknak csak egyetlenegy valamire való gondolattal igyekeznék sülyt adni — e szánandó scrupulositás — beteges gondolkodás — és gyöngye elmségtől tanuskodó nyöszörgéssel indokolja: „mintha az ily módosításoknak a Fanda-féle *) nyomdából és

*) Persze nem is jöhet semmi üdvös, semmi jó más-honnan, csak az „Id. Tan.“ költő-kemen zéjéből, a Wodi-aner nyomdájából?! O Kaifás Kaifás! elfakaltam siva! l. r.

anyaszentegyházunknak ily fájdalmas és egyetemes szorongattatása napjaiban kellene indítványoztatnia. — Hol itt a doctrina?

Avagy Lonkay ur is azokhoz tartozik kik nem képesek a disciplinát a dogmától elválasztani?

Bajusz, szakáll... és az egyház elnyomottait! Fi done! minő chaos!

Higye el Lonkay ur, sokan, igen sokan vagyunk papok, kik a bajuszt, szakállt stb. nem tartjuk oly „noli me tangere“ féle dolgoknak, de azért nem tanácsoljuk sem önének, sem bárkinek is, hogy kifejezést adjon egy oly véleménynek, mintha mi az egyház — és annak dicső fejedelmé szorongattatása napjaiban készek ne volnánk életünket és vérünket áldozni az egyház és annak feje iránti fiú szeret oltárán. Mi életünket, annak minden napját és óráját áldoztuk egyházunknak szeretetből: ön tollát áldozza annak — hasznából. Mi fölemeljük szavunkat egyházunk védelmére nemcsak — ott a hol ön — a nyilvánosság terén, hanem ott is, ahol ön nem teheti — a szószéken és az ur oltáránál! Óvakodjék azért azt hinni, hogy amely ajkak kimondják a bajuszt, szakállt, ez ajkak eo ipso nem kívánják az egyház jólétét és boldogságát.

Szeretettel, fiú szeretettel borulunk szent egyházunk anyai kebelére, — fiú kegyelettel ragaszkodunk egyházunk dicső fejedelméhez; de azért sem amaz iránti szeretetünk, sem emez iránti ragaszkodásunk nem csökken, nem fogyatkozik, ha bele szólunk saját háztartásunkba is.

Hivatva vagyunk arra!

Hanem hiába! Lonkay ur ritkítja párját abban, hogyan kell valaminek nagy feneket keríteni.

Hét szó elég volt arra, hogy meghuzza a vészharangot!

Szánandó kislelkűség! Kislelkűség az ügy — s annak fölkeint szolgálai, a magy. papság iránt.

Még egyet.

Nem tudom, volt-e az „Id. Tanujá“nak 3—4 hónapos korában „pár száz“ pap — praenumerálója, de hogy mi pár száz vagyunk, azt tudom, nemcsak — e tekintetben minden gyanun föltűlő forrásból — Lonkay ur szavaiból, hanem másuttan is; és azt is tudom, hogy ennyitünk nem a L. ur által említett „spectaculum“ igérete „haranghírozott“ össze, hanem egy szabad elvű, a kath. lap körülíly vágyaink teljesedése felett lépzett örömlünk. — Nehány százan

vagyunk, de Isten segélyével — leszünk többen is, mert miután L. ur szerint e lapok szerkesztője már „kijátszta utolsó kártyáját“, L. ur sziveskedett elvállalni az előfizetők öszszeharanghírozását számunkra. Csak előre tehát önzetlen ügybarátunk! Még néhány jaj veszékelés, ily módorban közzétéve az „Id. Tan.“ hasábjain, s akkor aztán nem kell félnie, hogy csak „pár százán leszünk; mert ha még oly „könnyelmű ember“ is ez a pap, mint azt L. ur személtve át látja: csak pap ő azért, kath. pap, testvérünk és sorsosunk, akit épen hibáiban magára hagyni — tilt a ker. szeretet. A világiak pedig — L. urat kivéve — „remekül ismerik“ papjaikat s kiknek szavára hallgatnak a szószéken, hallgatni fognak a nyilvánosság terén is.

Ezeket óhajtottam elmondani a 23. számú „Id. Tan.“ 1. alatti jegyzeteire. És ha e jegyzetekben legkisebb jelét láttam volna a jóakaratsnak, legkisebb szikráját a ker. szeretetnek: szó nélkül hagytam volna megjegyzéseit, de miután L. ur felszólamlása egész halmaza a recriminatók és insinuatióknak, kötelességemnek tartottam fölszólalni. Hogy ily késő tettem, én vagyok oka.

L. urat arra kérjük: ha nézeteitől oly eltérő nézeteket lát, melyek ellen fölszólalni kényszeríti

scrupulositása, tegye ezt higgadtan és személyeskedés nélkül... „cum patientia et doctrina.“

Gondolja meg, hogy gyakori megfélemlései épen alkalmasak arra, hogy az elfogulatlan gondolkodónak észbe juttassák sz. Pál e szavait: Quidam quidem et propter invidiam... quidam autem ex contentione Christum annuntiant, non sincere, — existimantes se pressuram suscitare...“ ad Philipp. I. 15. 17.

Egy plébános.

Szerkesztői üzenet.

T. Gonda N. segédlelkész urnak. A közhasznú könyvtár még nem jelent meg, sajgó alatt van. Mihelyt kész lesz, azonnal kapni fogja ön is.

T. Királyi S. kápl. urnak N. Füged. Lapunkat ingyen küldjük önnek, fogadja szívesen. Az anyagi szegénység becsülendő, ha munkás szellem, nemes kebel nyugalta.

Kiss L. nak Pest. „Vártalak, de nem jöttél,“ pedig fontos dolgokat akartam veled közölni. Bozsóki közös barátunkat tegnap láttam.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze			Részvények.		Elsőbbségi kötvények.		
február 8-án.			Adva Tartva			február 10-én.			Adva	Tartva	Adva	Tartva	
Gabna-árak.			Pesti keresked. bank 645.— 650.—			Államadósság.			Nemzeti bank 693.— 700.—		1862. Erzsébet vasút 85.— 85.50		
Buza búsági	Sulyfontokb.	Ára mérőnkint	Budai keresk. és iparb.	200.— 208.—	5% osztr. értékű.			Hitelintézet	187.10	187.30	1867. államvasút	117.25	117.50
" tiszai	83—84	5.75—5.85	Pesti iparbank	224.— 228.—	54.70	54.90	Magyar hitelbank	78.—	78.50	1862. Erzsébet vasút	85.—	85.50	
" pesti	86—87	6.60—6.70	Magyar hitelbank	77 3/4	78 1/2	58.80	58.50	Alsó-ausztr. esc. társulat	630.—	632.—	Északi vasút	98.25	98.75
Kétszeres	83—84	5.75—5.85	Budai	1425.— 1450.—	57.60	57.80	Anglo-osztr. bank	112.75	113.25	Cseh nyugoti vasút	88.75	89.25	
Rozs	86—87	6.60—6.80	Pesti hengermalom	1280.— 1300.—	91.25	91.50	Ausztriai földhitelintézet	172.—	174.—	Tiszai vasút	—	—	
Árpa serfőzésre	88—84	5.75—5.85	Pannonia gőzmalom	1980.— 1990.—	70.50	71.—	Magyar észak. vasút	174.—	175.—	Gal. Károly Lajos vasút	91.25	94.75	
" etetésre	86—87	6.60—6.70	I-só budapesti gőzmalom	810.— 815.—	70.50	71.—	Államvasút	247.60	247.80	Magyar észak. vasút	80.—	80.50	
Zab	78—80	4.60—4.70	Budai gyár-telep	453.— 455.—	69.50	70.50	Déli vasút	167.75	168.—	Erdélyi vasút	81.50	82.—	
Kukorica búsági	68—70	2.85—3.10	Concordia gőzmalom	880.— 885.—	66.—	66.50	Erzsébet vasút	142.25	142.75	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	94.—	95.—	
" uj	68—70	2.60—2.80	Budai királymalom	565.— 575.—	120.—	—	Lemberg csern. vasút	203.—	203.50	Pesti lánchíd	—	—	
Köles	45—47	1.78—1.80	Szegedi kivit. gőzmalom	700.— 710.—	32.—	33.—	Dél.-ész. ném. öszszeköt. vasút	136.—	136.75	Frankfurti váltó	98.70	99.—	
Rapce	—	2.80—2.95	I. upesti szeszfinomító	610.— 715.—	26.—	27.—	Tiszai vasút	147.—	147.—	Londoni váltó	118.30	118.60	
Záloglevelek.	—	5.75—5.80	Pestbudai butorkézmű	211.— 215.—	27.50	27.50	Magyar észak. vasút	78.—	80.—	Párizsi váltó	46.95	47.—	
Nemz. bank kisors. ezüst	—	3.10—3.20	Magyar biztosító-társulat	660.— 665.—	24.—	25.—	I-só erdélyi vasút	141.25	141.75	Cs. arany	5.64	5.59	
" " o. é.	—	5.87 1/4—	Fannonia viszonbizi-társ.	255.— 260.—	21.—	22.—	I-só ausztriai Dunagőzhajóz. zási társaság	490.—	492.—	Napoleon'or	9.45	9.46	
Magyar földhitelintézeti	—	5.75—	Pesti biztosító-intézet	234.— 240.—	15.—	15.50	Pesti lánchíd	375.—	380.—	Egyleti tallér	1.75	1.75	
Ausztriai	—	—	Magyar észak. vasút	81.— 81 1/2	—	—			Ezüst	116.—	116.50		

H I R D E T É S E K.

H I R D E T M É N Y

Hivatkozással a Magyar vasuti kölesön aláírási feltételeire ezennel közhírré tétetik, hogy az aláírással összege le nem szállított és hogy a befizetések 2-ik számitva befizetendő.

Pest, 1868 Február 12-én.

Magyar Földhitelintézet.
Magyar Általános Hitelbank.
Első magyar általános biztosító társaság.

Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csusz (Rheuma), inszagatás, mell-, gerincfájdalmak, keresztcsontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 frt. 5 kr, kettős erejű 2 frt 10 kr.

Dr. BURON

Párisi általános sebtapasza

mindenféle sebek, genyvedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr. kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több.

Valódián Pesten egyedül kaphatni csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerésztől király utca 7. sz. Sárkány urnál a váci utcában. — **Dobozokban:** Rothschneck ur gyógyszerésztől **Temesváron:** Bach ur gyógyszerésztől **Kassán:** Eschwig és fia uraknál **Szombathelyen:** Pillich Ferenc ur gyógyszerésztől — **Mohácson:** Kögl A. ur sorszámszedésben — **Köszvény:** Wolff gyógyszerész, **Miskolc:** Spuller A. urnál. (2-6)

Azon sok ezer elismerési levél közül csak néhányat közlünk, melyek utóbbi időkben küldtek.

Sch'eusingen Thüringenben, febr. 8. 1866.

Bizonyítvány.

Alólírott, községében orvos és gyógyszerész hiányában már több év óta Pestről hordtatván gyógyszereket, és a többiek között az angol patent köszvény-vászonat Török József gyógyszerésznél király utca 7. sz. a is megrendelvé magának, mely mindig jó sikerrel használtatott köszvény, csusz, nemkülönben daganatoknál, gyuladásoknál, és kifuzamodásoknál is. Csak egy esetet akarok felemlíteni: egy asszony, ki 16 év óta iszonyu inrángatásokban szenvedett, már a halálhoz igen közel volt, és az utolsó szentségekkel ellátatott: ezen köszvényvászonn használata által egészsége ismét telkiletesen helyreállott. Melynélfogva érzem magamat kötelezve, ezen lelkiismeretesen kiállított bizonyítványomat nyilvánosság elébe juttatni hogy szenvedő embertársamon segítve legyen.

Kelt Tordán, jan. 20. 1866.

Armend Frigyes,
apát és plébános.

URBÁN KÁROLY

k ö f a r a g ó

Pesten, kerepesi ut 29. sz. a.

ajánlja magát mindennemű **síremlékek, szobrok és egyházi oltárok** elkészítésére.

Továbbá elvállal bármennemű építkezési munkákat a legolcsóbb áron.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközölkötenek.

PROFUMA VILMOS,

egyetem-tér 3. szám Pesten ajánlja,

dísz- és norinbergi áruk

valasztékos raktárát,

hola legjutányosabban vásárolhatni.

II. É

egész évre 2

Belg. társ. 5 kr. bélyeg

4-has

„FÜG

k

Február

Február

Február

A szer midőn né mely két lánosság nekünk, m a téren, m A dolg e rövid le szigoru c olvasóink állunk a c komoly m értést, me Nem emlékezte megindulá kat az ily mithatlan nemcsak j szőlítottak munk egy magyar p Prográ talált.

Mi isz melyre fel máig. Go melyet el első száma mot, mely nek jelsza kódési ke lékirat

Mi biz püspöki k zeteit, hi hogy ama H a m J L o n o v vezetett, Érsék, ch volt, nem mai püspö legelni tu követelmé tekben ki térre habo Fedezv tekintélye veit tüztü logatás né kat, mutas az 1848-1 vektől.

Közölt szilárd né fejeivel, h gadozás né ellentétes l elősséget rithassunk S már ügy?

A mint által kény s éz 1848-ki teinket a s szervezkéd de egész nal:

Egyik gyöngébb közben.

A mási 1-sőtől nál ertnek po